

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Michał Laskowski

w sprawie **J.B.**,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 12 marca 2025 r.,

kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem

Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2023 r., sygn. akt IV KK 482/23, o oddaleniu

kasacji obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadnej,

postanowił:

- 1) na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. wznowić postępowanie kasacyjne;**
- 2) uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2023 r., sygn. akt IV KK 382/23, o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnej kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego J.B. i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu - Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3) obciążyć Skarb Państwa wydatkami postępowania o wznowienie postępowania.**

Jerzy Grubba

Włodzimierz Wróbel

Michał Laskowski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2023 r. (sygn. akt IV KK 382/23) Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy J.B. jako oczywiście bezzasadną. Jednoosobowo orzekał w sprawie sędzia P.K.

Pismem z dnia 13 grudnia 2024 r. J.B. wniósł „na podstawie art.9 § 2 k.p.k. w zb. z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k. oraz odwołując się do treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2024 r. o sygn. akt IV KO 1/24, a także uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA 1-4110-1/2020) oraz innych judykatów Sądu Najwyższego oraz ETPCz w Strasburgu i art. 6.1 Konwencji” o wznowienie postępowania kasacyjnego w sprawie IV KK 382/23 z uwagi na fakt zaistnienia tożsamej przesłanki do wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pismo skazanego należało rozpatrzyć jako sygnał wskazujący na konieczność wznowienia postępowania z powodu zaistnienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej. Ujawnione naruszenie prawa dotyczące składu Sądu Najwyższego, w którym zasiadał Sędzia P.K., uzasadniało wznowienie postępowania i uchylenie wydanego postanowienia.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego (np. postanowienia: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22; z dnia 14 czerwca 2023 r., III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023 r., V KO 30/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23; z dnia 18 października 2023 r., I KO 33/23; z dnia 6 listopada 2023 r., I KO 56/23), wznowienie postępowania kasacyjnego, w którym oddalono kasację, jest dopuszczalne. Podstawę stanowi zarówno uchwała składu połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20), mająca moc zasady prawnej, jak i uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r. (I KZP 2/22). Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. występuje, gdy w składzie orzekającym zasiada osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym w ustawie nowelizującej KRS z 2017 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), co miało miejsce w niniejszej sprawie. Dodatkowo, wyrok ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19) wskazuje, że udział w powoływaniu sędziów organu, który nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej, skutkuje tym, że skład orzekający, w którym zasiada osoba tak powołana, nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu

ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (por. postanowienie SN z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21). Dotyczy to sędziego P.K., który w takim właśnie trybie został powołany do orzekania w Sądzie Najwyższym postanowieniem Prezydenta RP.

Powołanie to nie spełniło konstytucyjnych kryteriów powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, dokonane zostało bowiem bez wniosku Krajowej Rady Sądownictwa. Organ który powstał na skutek wejścia w życie wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, nie miał już cech organu konstytucyjnego z uwagi na ukształtowanie jego składu w sposób sprzeczny z Konstytucją RP. Należy przy tym podkreślić, że standard prawa do sądu wynikający z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 EKPCz ma w pełni zastosowanie do postępowania kasacyjnego, o ile takie postępowanie zostało przewidziane w określonej kategorii spraw (por. postanowienie SN z dnia 16 września 2021 r., sygn. akt I KZ 29/21 i zawarta tam argumentacja oraz M. A. Nowicki, *Wokół Konwencji Europejskiej. Komentarz do Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka*, wyd. 7, s. 502 i cytowane wyroki ETPC, P. Hofmański, A. Wróbel w: L. Garlicki [red.] *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Tom I. Komentarz do artykułów 1-8*, Warszawa 2010, s. 253).

Konstytucja RP przyznaje wyłączne prawo do sprawowania wymiaru sprawiedliwości sądom, w tym Sądowi Najwyższemu, a sędzią w rozumieniu Konstytucji może być jedynie osoba powołana na stanowisko przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa. Niespełnienie tych warunków oznacza, że dana osoba nie może być uznana za sędziego w sensie konstytucyjnym i nie ma prawa sprawować wymiaru sprawiedliwości. Nawet jeśli ustawa (zwykła) przewiduje procedurę nominacji sędziowskiej niespełniającą wymogów konstytucyjnych, osoba taka może być traktowana jako sędzia jedynie w sensie ustawowym, bez uprawnień i gwarancji wynikających z Konstytucji.

W niniejszej sprawie, Sędzia P.K. otrzymał nominację na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego od Prezydenta RP, jednak na wniosek organu, którego skład wyłoniono w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r.

o zmianie ustawy o KRS. Organ ten, mimo nazwy "Krajowa Rada Sądownictwa", nie nabył charakteru organu konstytucyjnego ze względu na sposób jego ukształtowania sprzeczny z Konstytucją. W związku z powyższym, drugi warunek z art. 179 Konstytucji RP nie został spełniony, co skutkuje brakiem możliwości uznania sędziego P.K. za sędziego Sądu Najwyższego w sensie konstytucyjnym, ze wszystkimi tego konsekwencjami, także w zakresie możliwości sprawowania wymiaru sprawiedliwości jako niezależny, bezstronny i niezawisły sąd w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Z tych względów Sąd Najwyższy postanowił wznowić postępowanie kasacyjne, uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2023 r. (sygn. akt IV KK 382/23) oddalające kasację i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu - Izbie Karnej, który dokona go w składzie należycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Jerzy Grubba

Włodzimierz Wróbel

Michał Laskowski

[WB]

[a.ł]